

ECHO

ABVV

De nieuwsbrief van de Federale en
Intergewestelijke studiediensten van het ABVV
verschijnt niet in juli en augustus
V.U.: Jean-Marie De Baene • Hoogstraat 42, 1000 Brussel
Afgiftekantoor: Brussel X

inhoud

Nummer 3, maart 2021

■ Economie

Bijzonder leerrijke studiedag
Europese Ondernemingsraden

■ Ondernemingen

“Wanneer de omstandigheden dit vereisen...”
Impact van pandemiewet op onze rechten

■ Sociaal beleid

Vaccinatieverlof: stand van zaken

■ Sociale ombuds

Gents arbeidshof verheldert
termijnen voor RVA

■ Echo regio Brussel

Sociale Top: sociaal overleg ligt stil en
te weinig oog voor sociale crisis

■ Echo regio Vlaanderen

Groene relance geeft werk

■ Echo regio Wallonië

Herstel van Wallonië: durf van
koers te veranderen!

■ Europa & Internationale relaties

ABVV wil sterk actieplan voor Europese
Pijler Sociale Rechten (EPSR)

Europese loontransparantie: goede
intenties, ontoereikende instrumenten

ECHO download:
www.abvv.be/publicaties

ECHO per mail:
echo@abvv.be

www.abvv.be

NL - FR: Cette lettre d'information est aussi disponible en
français www.fgtb.be/publications

Arbeid: 0,4% - kapitaal: 4%

Straks gaan we staken. Omdat we geen vrede nemen met een aalmoes en opdat werkgevers tot andere inzichten komen zodat we écht kunnen onderhandelen.

De werkgevers schreeuwen moord en brand. Op zich is dat niet ongewoon. Zeldzaam zijn de werkgeversorganisaties die niet bij elke staking het einde van de economie en de welvaart aankondigden. Vandaag is het niet anders, misschien zelfs erger nu de concurrentie tussen werkgeversorganisaties toeneemt, met VOKA in de rol van blaffende pitbull aan de zijlijn. Nu de regering niet meer volledig is samengesteld uit bondgenoten van werkgevers vinden ze het nodig om extra scherp uit de hoek te komen en de vakbonden openlijk weg te zetten als onverantwoordelijken. Wat doen we hen toch aan nu de economie in overlevingsmodus zit?! Wedden dat VOKA en UNIZO de dag van de staking het bericht zullen uitsturen dat ze van die vakbondsstaking amper iets hebben gemerkt? Twee keer gewonnen, zullen ze denken. Eerst beweren dat we de economie om zeep helpen, daarna het signaal uitsturen dat dat niet is gelukt.

Maar of ze het nu willen of niet, met ons zullen ze het verder moeten doen. En dan zullen ze op zijn minst wat meer bescheidenheid en realiteitszin aan de dag moeten leggen. Misschien helpt het de rapporten van de CRB en de Nationale Bank (27 januari 2021) nog eens door te nemen. De economie krijgt een ferme dreun van om en bij de 6 procent. Maar de oorzaak ervan ligt niet in de economie zelf besloten maar daarbuiten. Het zijn niet de fundamenten zelf van de economie die slecht zijn. De rot zit niet in het beton.

Deze rapporten vertellen ook dat de crisis “een zeer asymmetrische weerslag” had en de situatie van sector tot sector en van activiteit tot activiteit zeer sterk verschilt. Het verslag van de gouverneur van de NBB stelt letterlijk: “in een omgeving waarin de verschillende sectoren en bedrijven asymmetrisch door de coronaschok werden geraakt ... moeten de sociale partners erop toezien dat bij de komende loononderhandelingen voldoende ruimte wordt gelaten voor een sectorale en zelfs bedrijfsspecifieke invulling.” Voldoende onderhandelingsruimte voor sectoren dus.

Misschien brengt een analyse van de winstcijfers van de BEL 20-bedrijven ook wat meer redelijkheid. Die gingen er globaal flink op achteruit: van 20 miljard in 2019 naar 10 miljard in 2020. Toch blijven het indrukwekkende cijfers. De daling is overigens niet volledig door corona te verklaren, want vaak gaat het om boekhoudkundige effecten. Ook hier zien we de asymmetrie. Bedrijven en groepen als Proximus, Colruyt, Ackermans en Telenet gaan er flink op vooruit.

Als uitsmijter: uit aankondigingen van de BEL 20-bedrijven blijkt dat de winstuitkeringen niet altijd gelijke tred houden met de winstdalingen. In De Standaard lezen we: wie van elk van de bedrijven één aandeel bezit, kan 35,70 euro aan dividenden over 2020 tegemoet zien. Dat is zelfs meer dan het jaar voordien, toen het om 34,25 euro ging. Dit is een toename van 4%. Werknemers +0,4%, aandeelhouders +4%.

Het sociaal overleg moet dringend iets doen aan die scheve verdeling.

CO₂ uitstoot: “Fit for 55 package”

In september 2020 stelde de Europese Commissie voor om de Europese doelstelling voor het verminderen van de CO₂-uitstoot te verhogen naar 55% tegen 2030. Om dit te bereiken identificeerde de commissie een pakket Europese regels die in de loop van 2021 aangepast moeten worden. Het Europees Vakverbond (EVV) stelde over dat “Fit for 55 package” een ontwerpresolutie op.

Het EVV steunt de ambitieuzere doelstelling van 55%. Wel moeten er sector per sector strategische plannen komen die uiteenzetten hoe de CO₂-uitstoot verminderd kan worden. Het concept van een ‘rechtvaardige transitie’ moet binnen alle beleidsmaatregelen geïntegreerd worden.

Verder gaat het EVV akkoord met de uitbreiding van het emissiehandelsstelsel ETS naar de scheepvaart en de intercontinentale luchtvaart, maar niet naar het wegverkeer en de verwarming van gebouwen.

Het EVV ondersteunt wel het commissievoorstel voor een koolstofgrensheffing (CBAM), een belangrijk instrument om te vermijden dat de industrie delocaliseert naar landen met een lagere koolstofprijs of mindere strenge uitstootnormen.

Het ABVV onderschrijft de EVV-nota. Voor het ABVV is het belangrijk dat het niet bij woorden blijft, maar dat we ook in het klimaatbeleid meer planning, regulering en industrieel beleid willen in plaats van marktmechanismen. Bovendien blijven we ijveren voor een proactief overleg met de werknemersvertegenwoordigers op alle niveaus, zodat de ecologische transitie ook een sociale dimensie bevat en zo een ‘just transition’ wordt.

ECONOMIE

Bijzonder leerrijke studiedag Europese Ondernemingsraden

Op 2 februari 2021 bracht het ABVV zijn afgevaardigden in Europese Ondernemingsraden samen voor een webinar. De studiedag was opgedeeld in twee periodes: de voormiddag voor de nieuw verkozen afgevaardigden en de namiddag voor ervaren afgevaardigden in de Europese Ondernemingsraden. Ondernemingen nemen grensoverschrijdende beslissingen. De informatie en raadpleging van werknemers moeten dus ook grensoverschrijdend gebeuren.

De studiedag bood de gelegenheid om aan de nieuwe afgevaardigden de rol en de algemene opdrachten van de Europese Ondernemingsraden uiteen te zetten. Het gaat om een orgaan met veel potentieel, waarin werknemers worden vertegenwoordigd die in een onderneming of een bedrijfsgroep binnen de EU zijn tewerkgesteld, dat werknemers informeert en raadpleegt over transnationale onderwerpen (werkgelegenheid, veiligheid en gezondheid, economische situatie, nieuwe arbeidsvormen, enzovoort). Het is meer bepaald de bedoeling dat de directie de werknemers van de onderneming kan informeren en raadplegen, wanneer beslissingen een impact hebben over de verschillende lidstaten heen. Bovendien kan dit orgaan een krachtig instrument zijn voor de werknemers. Het kan gaan over enkele uitwisselingen tussen de leden wanneer ze informatie krijgen over diverse thema's in de onderneming, tot de invoering van echte raadpleging, een constructieve sociale dialoog met gezamenlijke projecten, en permanente communicatie die kan leiden tot de opstelling van gemotiveerde adviezen, waarmee de directie rekening houdt. Alles hangt af van de werking van de EOR, van de uitwisselingen tussen de leden, de netwerken die tot stand komen en de relatie die wordt opgebouwd met de directie van de ondernemingen.

De nieuwe afgevaardigden kunnen ook zeer praktische informatie krijgen over de EOR-akkoorden in de ondernemingen (het belang om over een goed akkoord te onderhandelen, wat is het referentieland van het akkoord, d.w.z. het land van de centrale directie, wordt het akkoord aangevuld met één of meer documenten die de praktische aspecten regelen...). De sprekers onderstreepten bovendien het belang van taal voor een goede werking van de EOR's. Aangezien dit orgaan werknemers uit verschillende landen samenbrengt, is het belangrijk welke talen worden gebruikt

in de uitwisselingen en dat de documenten en vergaderingen worden vertaald.

De EOR speelt ook een belangrijke rol bij herstructureringen. Naast het lokale en het nationale niveau vormt de EOR immers het orgaan voor informatie en raadpleging bij transnationale herstructureringen. Het is het orgaan dat een totaalbeeld heeft op de groepsactiviteiten, de tewerkstelling, banden tussen de dochterondernemingen enzovoort.

Eurofound (de vroegere Stichting van Dublin) stelde in deze context zijn monitoringinstrument voor bedrijfsherstructureringen voor. Eurofound beschikt over vier online databanken over de herstructureringsgevallen (sinds 2002), de steunmaatregelen bij herstructureringen (sinds 2011), de wetgeving inzake herstructureringen (sinds 2013) en casestudies van individuele bedrijfsherstructureringen (sinds 2015, meer dan 200 gevallen daterend uit de jaren 2000).

De studiedag bracht ook de boeiende getuigenis van twee ABVV-afgevaardigden in de EOR. De eerste uit de bouwsector, de tweede uit de toeristische sector, bijzonder hard getroffen door de coronacrisis. Ze deelden hun ervaring en werkmethode met het online aanwezige publiek. De vraag-en-antwoordsessies boden de gelegenheid om van elkaar te leren.

Tot slot kregen onze afgevaardigden tijdens de studiedag ook de kans te ontdekken dat ze niet alleen hun weg moeten zoeken in het labyrint van de EOR. Er bestaat immers een netwerk van syndicale experts in de ABVV-centrales, Europese coördinatoren in de Europese vakbondsfederaties, brochures, online tools, enzovoort.

giuseppina.desimone@abvv.be

■ ONDERNEMINGEN

“Wanneer de omstandigheden dit vereisen ...” Impact van pandemiewet op onze rechten

De alom heersende onzekerheid – het lijkt alsof ze de laatste maanden een onlosmakelijk deel van onze realiteit is geworden, van de privésfeer tot de economische en juridische aspecten. Om aan deze onzekerheid een beetje te verhelpen werd er een nieuw wetsvoorstel ('Pandemiewet') ingediend dat een algemeen kader zou creëren voor de mogelijke maatregelen in geval van pandemie. Maar wat enerzijds een heel nuttig instrument lijkt te zijn, verbergt anderzijds veel gevoelige punten: weinig garanties op vlak van privacy, mogelijkheid tot beperking van de arbeids- en grondrechten en, niet onbelangrijk, de mogelijkheid van de lokale overheden tot onbeperkt optreden.

“Wanneer de lokale omstandigheden het vereisen” mogen de gouverneurs en burgemeesters heel verregaande maatregelen nemen en worden zelfs geacht te hebben overlegd met de bevoegde overheden en, meer nog, zich te hebben gedragen overeenkomstig diens instructies. Deze verregaande maatregelen van bestuurlijke politie worden niet aan een voorafgaande controle onderworpen die wordt vervangen door de mogelijkheid om deze maatregelen bij wet op te heffen. Zoals het FIRM (het Federaal Instituut voor Mensenrechten) in deze context terecht opmerkt: “De maatregelen moeten bekrachtigd worden door het parlement, voorafgaand aan de inwerkingtreding van de maatregelen, tenzij dit door hoogdringendheid niet mogelijk is.”

Het eerste probleem sluit zich nauw aan bij het volgende – de omvang van de mogelijke maatregelen: van de sluiting van de landsgrenzen en het verbod op samenscholing tot het vastleggen van de voorwaarden inzake arbeidsorganisatie. Het nemen van de maatregelen die de grondwettelijke rechten (o.a. de bewegingsvrijheid, het recht op privacy, de vrijheid van vergadering, de godsdienstvrijheid) zo manifest kunnen beperken, moet een heel strikte toets van proportionaliteit kunnen doorstaan. Een grondige motivering in dit geval is ook sterk aangewezen.

Wat ook bij ons een bijzondere bezorgdheid wekt, is het feit dat dit wetsvoorstel geen gewag maakt van de tussenkomst van de vakbonden in de thema's waar de deelname van de sociale gesprekspartners evident lijkt, namelijk in de maatregelen die de arbeidsrechten aanbelangen. We zien de tussenkomst (desnoods in een spoedprocedure)

van de Nationale Arbeidsraad en de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk als een essentiële voorwaarde voor het nemen van doordachte en evenredige maatregelen.

In zekere mate problematisch lijkt dit wetsvoorstel ook op het gebied van privacy. Aan de publieke overheden wordt bijvoorbeeld een ongekende vrijheid gegeven in het omgaan met de persoonsgegevens, o.a. de mogelijke toegang tot de gegevens opgenomen in alle databanken beheerd door de Belgische overheidsinstanties (medische, sociale, fiscale etc.) wat afbreuk doet aan de bescherming geboden door de Algemene Verordening Gegevensbescherming en wat logischerwijze heeft geleid tot een negatief advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit.

Het feit dat er uiteindelijk een aangepast wetmatig kader voor epidemische noodsituaties verschijnt, kan alleen worden toegejuicht. Een analyse van het wetsvoorstel maakt het echter duidelijk dat de mogelijke wettekst nog vrij veel onregelmatigheden vertoont en een verdere nauwkeurige bewerking en aanpassing vraagt.

anna.makhova@abvv.be

Meer weten over de principes van wetgeving welzijn op het werk

De FOD Werkgelegenheid werkte onlangs zijn brochure over de risicoanalyse bij. Deze brochure behandelt het concept van de risicoanalyse en de wijze waarop dit concept gehanteerd kan worden om preventiemaatregelen vast te stellen op het vlak van veiligheid en gezondheid op het werk. Er wordt uitleg gegeven over het begrip 'dynamisch risicobeheersysteem', dat bedoeld is om een veilig, gezond en duurzaam werk te bevorderen. Ook gaat de brochure wat dieper in op de verschillende globale risicoanalysemethoden. Er wordt eveneens ingegaan op specifieke methoden die toegespitst zijn op specifieke risico's: psychosociale risico's, ergonomische risico's, chemische risico's, risico's die verband houden met de veiligheid op het werk.

Deze publicatie is gratis beschikbaar op <https://werk.belgie.be/nl/publicaties/risicoanalyse-de>

Er werd onlangs ook een gratis e-learning ontwikkeld. Die e-learning omvat vijf modules van elk 20 minuten over de wetgeving over welzijn op het werk, gezondheid, veiligheid, musculoskeletale aandoeningen en psychosociale risico's. De website is voor iedereen toegankelijk. Het enige wat je moet doen is een account aanmaken op e-campus: <https://ecampus.foifa.be/>

COVID stelt stelsel van beroepsziekten in vraag

COVID-19 werd voor bepaalde sectoren erkend als beroepsziekte. De werknemers van de zorgsector kunnen in veel gevallen een uitkering krijgen. In de cruciale sectoren en essentiële diensten waren de werknemers die werkten van 18 maart tot 17 mei 2020, gedekt indien de ziekte ontstond tussen 20 maart en 31 mei 2020. Voor de andere situaties is een erkenning buiten de lijst in theorie mogelijk. Men moet bewijzen dat de besmetting met COVID-19 gebeurde binnen de professionele sfeer. Dit is zeer moeilijk, gezien de besmettingswijze, incubatietijd, enzovoort. De statistieken (tot 2 maart 2021) melden voor de zorgsector 12.379 aanvragen van uitkering, waarvan voor 4.663 een beslissing is genomen, waarvan 451 verwerpingen. In de cruciale sectoren en essentiële diensten zijn er 345 aanvragen, waarvan 62 beslissingen en 20 verwerpingen. In het open systeem zijn er voor de 80 aanvragen 45 beslissingen, met name 45 verwerpingen. Dit systeem lijkt geen mogelijk antwoord te zijn voor onder meer de clusters of bij besmettingen in een beroepscontext met specifieke blootstelling. Deze impasse stelt het stelsel van beroepsziekten in vraag. De minister van Sociale Zaken wilde een denkoefening opstarten over dit stelsel, waarvan de gezondheids crisis de limieten aan het licht bracht. Hier moet dringend werk van worden gemaakt.

■ SOCIAAL BELEID

Vaccinatieverlof: stand van zaken

De Nationale Arbeidsraad (NAR) bracht op 5 februari een advies uit over een voorontwerp van wet om omstandigheidsverlof toe te kennen ter gelegenheid van vaccinatie. De maatregel is van toepassing op alle werknemers en de werkgevers die hen tewerkstellen.

De werknemer heeft daardoor het recht om, met behoud van loon, afwezig te zijn van het werk om een vaccin tegen Covid-19 toegevend te krijgen. De werknemer heeft dit recht gedurende de tijd die nodig is voor de vaccinatie. Die tijd is dus niet alleen de vaccinatie zelf maar ook de verplaatsingen naar en van het vaccinatiecentrum.

De werknemer moet de werkgever vooraf verwittigen en hij moet het verlof gebruiken waarvoor het is toegestaan. Op verzoek van de werkgever moet hij daarvan het bewijs voorleggen. De voorlegging van de uitnodiging om op een bepaald tijdstip aanwezig te zijn op een bepaalde plaats geldt als bewijs.

De regeling is tijdelijk en zal in werking treden vanaf publicatie in het Belgisch Staatsblad tot 31 december 2021, maar kan verlengd worden tot 31 juli 2022.

Voor het ABVV scheidt dit voorstel voldoende: het geeft een oplossing die voor iedereen gelijk is (geen onderscheid naargelang men voldoende verlof heeft bijvoorbeeld), het voorziet loonbehoud, het stelt geen beperking op de duur en het respecteert de privacy door de uitnodiging als voldoende bewijs te beschouwen.

Op vraag van de NAR en onder druk van de werkgevers, die in de discussie een groot wantrouwen tegenover de werknemers tentoon spreidde, werd het ontwerp aangepast in de zin dat de werknemer de werkgever vooraf moet verwittigen "onmiddellijk vanaf het tijdstip of tijdslot van de vaccinatie voor hem bekend is." Als bewijs moet de werknemer niet alleen op verzoek van de werkgever de uitnodiging voorleggen maar ook de bevestiging van de afspraak. In het advies wordt ook uitdrukkelijk gesteld dat de werkgever geen druk mag uitoefenen op zijn werknemers om de afspraak te verleggen buiten de werkuren.

Ondertussen brachten de Raad van State en de Gegevensbeschermingsautoriteit advies uit.

De Gegevensbeschermingsautoriteit vraagt dat het wetsontwerp wordt aangepast op volgende punten:

- Vermelding van de doeleinden van de verwerking (loon en organisatie van het werk);
- De werknemer moet de vaccinatie-uitnodiging/bevestiging afspraak alleen maar tonen;
- Verbod voor de werkgever om een kopie te nemen van de uitnodiging/bevestiging of delen ervan over te schrijven met uitzondering van het tijdstip van de afspraak;
- het volstaat dat hetzij de vaccinatie-uitnodiging hetzij de afspraakbevestiging wordt getoond (niet beide);
- na controle van de vaccinatie-uitnodiging of de afspraakbevestiging, kan die afwezigheid als klein verlet slechts geboekt worden aan de hand van de gebruikelijke code of vermelding waarmee het klein verlet wordt aangegeven zodat het niet te onderscheiden valt van de andere gevallen van klein verlet;
- eventueel een bewaartermijn bepalen.

De opmerkingen van de Gegevensbeschermingsautoriteit kunnen volledig onderschreven worden en beogen de bescherming van de werknemers op vlak van de medische gegevens en de gezondheidstoestand. Zeker nu we weten dat de vaccinatiestrategie mensen met een zwakkere gezondheid voorrang wil geven. Het ABVV heeft tijdens de besprekingen in de NAR erop gehamerd dat de privacy van de werknemers cruciaal is bij de toekenning van dit verlof.

Het ontwerp wordt nu aangepast en neergelegd in de Kamer zodat ze zo snel mogelijk kan gestemd worden. Op de werkvloer is er ondertussen al veel vraag naar de inwerking-treding van de wet.

hilde.duroi@abvv.be

■ SOCIALE OMBUDS

Gents arbeidshof verheldert termijnen voor RVA

Voor de beoordeling van de tijdigheid van een uitkeringsaanvraag bij de RVA is de datum van de aanvraag van de uitkering door de rechthebbende bij zijn uitbetalingsinstelling doorslaggevend. Dat oordeelt het Gentse arbeidshof in een arrest van 8 februari 2021 (2020/AG/43).

De zaak heeft betrekking op de aanvraag van een werkhervattingstoelage. Bij de zesde staatsvorming werd de bevoegdheid voor maatregelen voor re-integratie van werkzoekenden overgeheveld naar de gewesten. Eén van de gevolgen was de afschaffing van de federale werkhervattingstoelage, voor Vlaanderen vanaf 15 maart 2018.

Een lid vraagt een werkhervattingstoelage aan bij zijn uitbetalingsinstelling op 8 maart 2018. Het dossier is volledig op 14 maart 2018, en de uitbetalingsinstelling dient het dossier in bij de RVA op 15 maart 2018. De RVA beslist dat de aanvraag laattijdig is en dat het niet langer bevoegd is om de aanvraag te behandelen. De arbeidsrechtbank volgt deze redenering. De datum waarop

de werknemer zijn aanvraag indiende bij de werkloosheidskas is voor de RVA irrelevant, aldus de rechter. De werkloosheidskas wordt veroordeeld tot de betaling van een schadevergoeding ter hoogte van de gederfde werkhervattingstoelage.

De werkloosheidskas tekent beroep aan en voert aan dat de aanvraagdatum door de werknemer (dus de datum van indiening van het formulier C129) in aanmerking moet worden genomen. Het arbeidshof maakt terecht het onderscheid tussen de termijn die geldt voor de werknemer, die zijn aanvraag moet indienen bij de uitbetalingsinstelling (art. 133 KB Werkloosheid), en de termijn die geldt tussen de uitbetalingsinstelling en de RVA (art. 92 MB werkloosheid). In de voorliggende zaak moest de aanvraag door de werknemer bij zijn uitbetalingsinstelling gebeuren vóór 15 maart 2018, en is dus tijdig gebeurd.

astrid.thienpont@abvv.be

■ ECHO REGIO BRUSSEL

Sociale Top: sociaal overleg ligt stil en te weinig oog voor sociale crisis

Op 24 februari ontmoetten de sociale gesprekspartners en de regering elkaar op de Brusselse Sociale Top. Het is er de bedoeling om prioriteiten vast te leggen voor de sociale en economische acties voor het komende jaar en de domeinen te bepalen waarvoor de sociale gesprekspartners zich ertoe verbinden om samen te werken met de regering. Dit jaar werd ook het herstel- en veerkrachtplan dat naar Europa werd gestuurd, besproken. Voor het ABVV Brussel is één ding duidelijk: het sociaal overleg in Brussel werkt niet meer en wordt louter formeel gevoerd. De politieke arbitrages nemen weer de bovenhand op het sociaal overleg.

Het principe van gedeelde prioriteiten dat voorziet in voorafgaand overleg met de sociale gesprekspartners, is niet echt meer aan de orde. Het herstel- en veerkrachtplan en de coronamaatregelen werden pas aan de sociale gesprekspartners voorgelegd wanneer ze al zo goed als bekrachtigd waren. De regering heeft bovendien te weinig oog voor de sociale impact van de gezondheids-crisis voor Brusselse werknemers, in het bijzonder de kwetsbaarsten onder hen en de

jongeren, ongeacht opleidingsniveau. De precariteitsindicatoren verergeren (toename van volledige werkloosheid, belang van tijdelijke werkloosheid, steun van het OCMW ...). Volledige sectoren (schoonmaak, bewaking, hotelwezen ...) zullen kampen met massaal banenverlies. Van het herstel- en veerkrachtplan met een budget van 527 miljoen, dat naar 395 zal teruggebracht moeten worden, gaat slechts 27 procent van de middelen naar werkgelegenheid en sociale inclusie. Het gewest heeft veel economische noodsteun verleend aan de ondernemingen, maar maatregelen om de precariteit van werknemers aan te pakken, zijn momenteel totaal ontoereikend. De politieke reacties zijn niet afgestemd op de sociale uitdagingen. We vrezen dat we voor de jongeren mogelijk over een verloren generatie spreken.

samuel.droolans@abvv.be

De Faculteit Recht en Criminologie van de Vrije Universiteit Brussel richt de Master of Laws in het Sociaal Recht in, een master-na-masteropleiding. Deze opleiding kan worden gevolgd in één academiejaar of worden gespreid over meerdere academiejaren. Onder bepaalde voorwaarden bestaat de mogelijkheid om af te studeren in februari van het academiejaar. De opleiding gebeurt grotendeels via avondonderwijs. Sociaalrechtelijke VUB-colleges kunnen worden gevolgd via livestream. De lesopnames blijven beschikbaar gedurende het ganse academiejaar.

Voor meer inlichtingen:
www.vub.be/opleiding/sociaal-recht

Online onthaalavond: dinsdag 21 september 2021 (18-20u)

Op de Sociale Top vroeg het Brussels ABVV aan de regering om:

- in het kader van het herstel- en veerkrachtplan meer middelen te besteden aan werkgelegenheid en sociale inclusie;
- echte reconversiecellen op te richten voor de werknemers die slachtoffer zijn van herstructurering of faillissement;
- een kwaliteitsmonitoring van de werkgelegenheid door te voeren om de risico's van achteruitgang in te schatten, maar ook om bepaalde beleidslijnen bij te sturen;
- de middelen voor de controle op werklozen te heroriënteren naar begeleiding, in een context waar banen nog meer dan in het verleden zeldzaam worden;
- werk te maken van de uitvoering van een industrieplan voor Brussel.

Nieuw op ABVV- Experten

Herijken om beter te herstarten

Onze overheden werken momenteel aan het Plan voor Herstel en Veerkracht, het investerings- en hervormingsplan dat in april bij de EU ingediend moet worden. Voor dit plan kan België aanspraak maken op 5,9 miljard euro Europese steun. Een akkoord over de verdeling van deze middelen tussen de verschillende overheden werd on-Belgisch snel bereikt: Vlaanderen kan daardoor aanspraak maken op 2,25 miljard euro.

Is dat veel geld? Het Marshallplan na de tweede wereldoorlog was alleszins groter. Ook wanneer we dit bedrag afzetten tegenover onze huidige welvaart word je niet overdonderd. 5,9 miljard is ongeveer 1,3% van het BBP. Eenmalig. Daarmee kom je de grootste economische crisis sinds WOII niet te boven, en daarmee los je niet de andere grote maatschappelijke uitdagingen op, zoals digitalisering, zorg, vergrijzing en klimaatbeleid.

Begrijp ons niet verkeerd, het Europees Herstelplan is nodig en wenselijk. Maar het is onvoldoende. Het is een (belangrijk) startschot, maar veel belangrijker is wat we de komende jaren nog extra zullen doen.

We wagen ons aan een voorspelling: de deadline om én corona én digitale omwenteling én klimaat-slag én vergrijzing aan te pakken zal ten vroegste 2040 zijn. Je leest het goed: we zullen de komende 20 jaar permanent heel wat tandjes moeten bijsteken.

Investeren. Hervormen. Herverdelen.

Of die komende 20 transitiejaren meer zullen gelijken op de ellendige jaren 1920 tot 1940, of eerder op de hoopvolle jaren 1950 tot 1970, is een maatschappelijke keuze. Die keuzes moeten fundamenteel anders dan wat we de afgelopen 40 jaar hebben gezien.

Lees de volledige blog van Peter Hertog op www.abvv-experten.be.

ECHO REGIO VLAANDEREN

Groene relance geeft werk

De weg naar herstel na de coronacrisis loopt over de klimaatneutrale en de circulaire economie. Ook de vakbonden drongen bij de overheid aan om haar relancemiddelen daarin te investeren.

De stelling was dat dit de meeste economische baten opleverde. Maar welk concreet bewijs is daar voor? Een onderzoek van het wereldwijde ngo-netwerk GAIA levert interessante inzichten op over de jobkansen van de circulaire economie.

3 principes

De circulaire economie steunt op drie principes:

a) de economie moet verspilling van natuurlijke rijkdommen voorkomen door eindige voorraden goed te beheren en door hernieuwbare hulpbronnen niet sneller te gebruiken dan ze kunnen aangroeien;

b) producenten en consumenten moeten zo efficiënt mogelijk omgaan met grondstoffen, materialen, energie, water, ruimte en voedsel;

c) in een circulaire economie is er geen afval meer: niet langer gebruikte goederen worden zo goed als volledig terug ingezet in de economie als waardevolle grondstof of als voedsel voor de natuur.

Hoe daar geraken?

Er zijn een aantal strategieën om die doelen na te streven, en daar bestaat een hiërarchie tussen. We moeten in volgorde van voorkeur afval voorkomen (door producten anders te ontwerpen, minder grondstoffen te gebruiken of producten te hergebruiken); reviseren; recyclen; en tenslotte verbranden met energierecuperatie. Storten is een laatste mogelijkheid om afval te verwijderen, maar dat heeft niets meer te maken met circulariteit.

De afvalhiërarchie: het voorbeeld van de smartphone	
Hergebruik	De smartphone wordt tweedehands verkocht, gratis aan een kennis gegeven, of cadeau gedaan aan een kringwinkel die hem verder verkoopt.
Herstel	Het kapotte scherm van de smartphone wordt vervangen en daarna wordt de smartphone verder gebruikt (door een andere gebruiker).
Revisie	Het toestel wordt geopend, vanbinnen schoongemaakt, indien nodig hersteld, en het scherm, de batterij en de behuizing worden vervangen door een nieuwe. Daarna wordt de smartphone verkocht aan een nieuwe gebruiker.
Recyclage	De smartphone wordt uit elkaar gehaald en sommige materialen, zoals goud, neodymium, glas en de harde kunststof worden er uitgehaald en opnieuw als grondstof gebruikt om nieuwe smartphones of andere producten te maken.

Wat leert de GAIA-studie?

De GAIA-studie onderzocht het jobpotentieel van elk van die strategieën op basis van gegevens uit zestien landen. Het bemoedigende besluit: een economie zonder afval schept veel meer banen dan een economie waarin afval wordt verbrand of gestort.

Het wordt nog mooier: hoe hoger de strategie zit in de afvalhiërarchie, hoe meer jobs ze grosso modo oplevert. Helaas vond de studie niet genoeg gegevens om het jobpotentieel van hergebruik – zoals via kringwinkels – in te schatten, al zijn er aanwijzingen dat dit substantieel is. Data zijn er wel voor de andere strategieën. Herstel levert ongeveer 200 keer meer jobs op dan storten en verbranden, voor recyclage is dat nog maal 50, en voor revisie gaat het aantal banen maal 30.

Milieubescherming gaat dus hand in hand met een sterkere economie die kansen biedt

aan iedereen. Het gaat om een wereldwijd onderzoek. Maar de studie wijst uit dat de resultaten gelijkaardig zijn ongeacht het land of zijn politiek bestel.

Meer banen dus, maar gaat het ook om goede banen? Veel studies wijzen uit dat een 'zonder afval'-economie leidt naar hogere lonen en betere arbeidsomstandigheden dan vergelijkbare sectoren. Ze kan heel wat verschillende vaardigheden gebruiken, van herstellen tot het bereiken van het publiek. Een 'zonder afval'-economie schept nieuwe verdienmodellen terwijl traditionele afvalverwijdering een stevige kost is voor burgers en overheden.

Meer info op:
<https://zerowasteworld.org/zerowastejobs>

pieter.verbeek@vlaamsabvv.be

Herstel van Wallonië: durf van koers veranderen

In een vrije tribune die in februari in Le Soir werd gepubliceerd, besprak Jean-François Tamellini de alternatieven van het Waals ABVV met het oog op het herstel van Wallonië.

Wallonië bleef niet gespaard van de gezondheidscrisis en blijft evenmin gespaard van de sociaaleconomische crisis die eruit voortvloeit. In een context van afwisselende lockdowns en beperkende maatregelen, zijn we ervan overtuigd dat ondersteunende maatregelen dringend noodzakelijk zijn om de Waalse kmo's, zko's en kleine zelfstandigen in staat te stellen het hoofd boven water te houden. Laten we er terloops aan herinneren dat deze hulp niet mogelijk was geweest zonder de solidariteitsmechanismen van de belastingen en de sociale zekerheid, die nochtans zo vaak worden bekritiseerd en aangevallen door werkgevers. Los van de broodnodige ondersteunende maatregelen om kort op de bal te spelen, is het tijd voor een duurzaam herstel.

Sociaal en ecologisch herstel

Kunnen we deze crisis niet benutten om de relance van de Waalse economie – en dus de openbare middelen – ten dienste te stellen van een sociaal en milieuvriendelijk beleid?

Mogelijkheden genoeg. Steun voor economische expansie moet het behoud van de werkgelegenheid en de productie op Waals grondgebied aanmoedigen. Het gewest moet ook alles in het werk stellen om Waalse bedrijven te informeren en te begeleiden zodat ze toegang kunnen krijgen tot overheidsopdrachten. Ten slotte, indien een onderneming of een sector als strategisch belangrijk wordt erkend, moet de overheid in geval van de volledige of gedeeltelijke verkoop van een onderneming voorwaarden kunnen stellen over de omvang van de activiteit, de werkgelegenheid en het onderzoek in Wallonië.

Koerswijziging

Een koerswijziging om Wallonië te herstellen vereist uiteraard een ambitieus herstelplan. Het is zaak om de talrijke buitenkansseffecten definitief de rug toe te keren en om in te zetten op convergerende initiatieven. Het Europees herstelplan, het overgangsplan uit de Regionale Beleidsverklaring, Get up Wallonia, maar ook structuurfondsen ... Er kan bijna vier miljard euro worden gemobiliseerd.

In dit kader worden initiatieven opgezet die ons moeten aanzetten tot optimisme: minister Morreale houdt in de krachtlijnen van Get Up Wallonia rekening met de prioriteiten van de sociale gesprekspartners, de Waalse regering volgt in het kader van het Europees herstelplan pistes die overeen lijken te stemmen met die van de CESE Wallonie. Van een herindustrialisering naar een energietransitie (met bijvoorbeeld een Waalse 'schone' waterstofsector) via de renovatie van gebouwen: het gaat vooruit.

Europees begrotingskeurslijf doorbreken

De belangrijkste troef van een duurzaam en doeltreffend sociaaleconomisch herstel is de financiering. De bezuinigingen en de daaraan verbonden structurele hervormingen bleken ondoeltreffend. Erger nog, ze vergroten de kloof tussen arm en rijk en kunnen nieuwe crises niet tegenhouden. Het is niet langer aan de zwaksten om de rekening te betalen. Integendeel, zij moeten met substantiële middelen worden ondersteund.

Wallonië kan nu het goede voorbeeld geven door degenen met de sterkste schouders een bijdrage te laten leveren. Zo kan er met name iets worden gedaan aan de Waalse overheidsschuld (op drie jaar zou er 750 miljoen euro teruggevorderd kunnen worden). Verder kan er ook gebruik worden gemaakt van de gedifferentieerde opcentiemen voor de personenbelasting, of kunnen innovatieve formules worden ontwikkeld om billijk toe te passen op particuliere spaartegoeden teneinde deze in het gewest te bevorderen.

Ten slotte is het essentieel dat de overheidsinvesteringen in het kader van een sociaal rechtvaardige ecologische transitie loskomen van het budgettaire keurslijf dat door de Europese Commissie wordt opgelegd. De structurele hervorming moet dus gebeuren op het niveau van de Europese Commissie. Een koerswijziging is noodzakelijk voor de toekomst, maar dat neemt niet weg dat er eerst hier en nu gehandeld moet worden.

communication@fgtb-wallonne.be

> Webinarcyclus

Covid-19 & Werk

In het kader van het universitair getuigschrift in economische en sociale politiek (Certificat d'université en Politiques économiques et sociales), stellen CEPAG en de ULB een webinarcyclus voor rond Covid-19 en werk.

Afspraak online van 16u tot 18u:

- 29/04: Arbeidsmarkt en gezondheid in België
- 11/05: Van een sociaaldemocratische Staat naar een autoritaire Staat. Van een openbare verzekering naar individuele verantwoordelijkheid

Info en inschrijvingen (gratis, maar wel verplicht): <https://formationcontinue.ulb.be/.../webinaires-travail>

Contact: husci@ulb.be
02 650 45 80

> Uitwisselingsworkshops van CEPAG

Cyclus "Gezondheid in al haar vormen"

Na de kwestie van de toegankelijkheid van gezondheidszorg, wordt het politieke discours in tijden van Covid-19 onder de loep genomen, gevolgd door een denkoefening over de re-integratie van langdurig zieken. Dat is stof voor de twee laatste workshops van deze cyclus:

- Vrijdag 26 maart: Tien jaar gezondheidsbeleid
- Vrijdag 23 april: Arbeidsvoorwaarden in de gezondheidszorgsectoren

Omwille van de huidige gezondheidssituatie, zullen de volgende uitwisselingsworkshops georganiseerd worden in de vorm van webinars. We nodigen je uit om onze website (www.cepag.be) of onze Facebookpagina "CEPAGasbl" regelmatig te raadplegen voor alle praktische informatie.

Vaccinatiestrategie en internationale solidariteit

Wanneer de rijke landen zich verzekerd hebben van een voldoende grote voorraad coronavaccins, wordt de structurele ongelijkheid in de wereld eens te meer duidelijk. Het herinnert ons aan het belang van internationale (syndicale) solidariteit. Zoals de directeur-generaal van de Wereldgezondheidsorganisatie, Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus, het verwoordde: voor het virus zijn wij één groep. Om het virus te overwinnen, moeten we als één gemeenschap handelen. Zowel op ethisch als op gezondheidsvlak is het cruciaal om rechtvaardige toegang te garanderen en het beheer van het virus op te vatten als een 'globaal publiek goed'. Onder meer de octrooisystemen moeten in vraag worden gesteld.

Ondanks miljarden dollars overheidsinvesteringen behouden de farmabedrijven volledige controle over productie, prijs en verdeling. In een brief aan de Europese Commissie onderstreept het EVV dat de vaccins in overheidshanden moeten blijven en dat de implementatie moet gebeuren onder controle van democratische instellingen. Het IVV vervolledigt dit en wijst erop dat dringend geïnvesteerd moet worden in gezondheid en andere openbare diensten, zodat de vaccins efficiënt verdeeld en toegediend kunnen worden. Deze eisen voor structurele investeringen in de sociale bescherming staan centraal in de strategieën van internationale syndicale solidariteit van het ABVV en het ISVI. Sociale bescherming is een recht, geen privilege.

■ EUROPESE EN INTERNATIONALE RELATIES

ABVV wil sterk actieplan voor Europese Pijler Sociale Rechten (EPSR)

Wat is de Europese Pijler voor Sociale Rechten?

De Europese Pijler van Sociale Rechten (de sociale pijler) is een initiatief dat in 2017 door de Europese Commissie is gelanceerd. De sociale pijler levert nieuwe en verbeterde bestaande sociale rechten voor mensen in heel Europa, en dient als het EU-kompas om betere werk- en leefomstandigheden in Europa te realiseren. De pijler is gebaseerd op 20 kernbeginselen rond drie thema's: gelijke kansen en toegang tot de arbeidsmarkt, eerlijke arbeidsvoorwaarden en sociale bescherming en integratie.

Begin maart lanceerde de Europese Commissie haar actieplan voor de implementatie van de EPSR. Als ABVV verwachten wij een ambitieus actieplan voor opwaartse convergentie. Dit is zelfs des te noodzakelijker nu we geconfronteerd worden met de negatieve gevolgen van de coronapandemie.

Het actieplan moet zorgen voor gelijke rechten voor alle Europese werknemers in de richting van een geleidelijke modernisering

van onze sociale stelsels, waarbij de vrijheden en rechten van de werknemers worden uitgebreid, alsook maximale bescherming:

- Duurzame groei en welzijn voor iedereen
- De herstel- en veerkrachtplannen ten gevolge van de coronapandemie moeten bijdragen aan stabiele en hoogwaardige banen en sociale cohesie en integratie bevorderen.
- De sociale dialoog moet een hoeksteen van het herstelplan zijn, onze eigen inbreng voor hervormingen en investeringen te creëren en om ervoor te zorgen dat de ecologische en digitale transitie sociaal rechtvaardig zijn. Collectieve onderhandelingen zijn essentieel om te zorgen voor efficiënte werkgelegenheid en sociale resultaten, en voor een betere naleving, handhaving en uitvoering van sociale rechten.

Meer informatie over de inhoud van de sociale pijler vind je op:

<https://est.etuc.org/socialpillar>

joeri.hens@abvv.be

Europese loontransparantie: goede intenties, ontoereikende instrumenten

Gelijke beloning voor gelijk of gelijkwaardig werk voor vrouwen en mannen is sinds 1957 een recht in de EU. Toch verdienen vrouwen in de EU in 2021 nog altijd minder dan mannen en bedraagt de loonkloof tussen mannen en vrouwen momenteel 14,1% op uurbasis. In België bedraagt de loonkloof 9,2% in VTE en 23,1% op jaarbasis, waarbij ook de deeltijdsen meegenomen worden.

Op 4 maart publiceerde de Europese Commissie haar langverwachte voorstel voor een richtlijn inzake loontransparantie – 460 dagen nadat president Von der Leyen aantrad met de belofte om te presteren “binnen de eerste 100 dagen van haar mandaat.”

Deze richtlijn bevat een aantal goede intenties, maar biedt ontoereikende instrumenten om deze in de praktijk te laten werken. Dit is zeker het geval voor België waar er al sinds 2012 een wet bestaat ter bestrijding van de loonkloof tussen mannen en vrouwen die op bepaalde punten verder gaat dan de nieuwe richtlijn.

Zo beperkt de richtlijn de loonaudits en actieplannen tot bedrijven met meer dan 250 werknemers (in België is dat vanaf 50 werk-

nemers). Werkgevers kunnen nu zelfstandig bepalen welke banen kunnen worden vergeleken als het gaat om gelijk loon voor gelijkwaardig werk. Van gelijkwaardig werk binnen en over de sectoren heen, zoals gevraagd door de Europese vakbonden is zelfs geen sprake. En nog zorgwekkender, in de hele richtlijn verwijst men naar ‘werknemersvertegenwoordigers’ in plaats van naar vakbonden, wat de deur zou kunnen openen voor nepvakbonden opgericht door de werkgevers en zelf gekozen ‘werknemersvertegenwoordigers’.

“Transparantie is goed en loonaudits en actieplannen zijn nuttig,” zegt Esther Lynch, Deputy General Secretary van het EVV, “maar garanderen geen verandering zonder de juiste instrumenten voor werknemers en vakbonden.” Het EVV dringt erop aan dat de richtlijn wordt verbeterd in het Europees Parlement en door de bevoegde ministers.”

martine.vandevenne@abvv.be